# II Книга Макавеїв 14

Мирна угода Ніканора з Юдою 1-25; знову ворогування 26-36; смерть Разіса 37-46

1 Після 3 років, довідались вояки Юди, що Димитрій, син Селевка, приплив з великим
військом та човнами в Триполійську пристань,
2 захопив край і вбив Антіоха та його опікуна Лісія.
3 Якийсь Алкім, що був колись первосвящеником і доброхіть осквернився тоді, коли треба
було уникати поган, зрозумів, що для нього немає ніякого рятунку, ані доступу до святого
жертовника;
4 отож прибув він десь у 151 році до царя Димитрія і приніс йому золотий вінок, пальму й до
того ще оливкові галузки, що їх звичайно приносять у храм. Того дня не робив він більше
нічого.
5 Однак, згодом знайшов нагоду виявити свій безумний намір, коли то Димитрій покликав його
на нараду й поспитав про настрої і задуми юдеїв; тоді він відповів:
6 «Ті з юдеїв, які звуться сидеями і якими верховодить Юда Макавейський, мають тільки війну
та бунт на думці й не дають Царству зажити спокійно.
7 Тому, позбавлений достоїнства, яке я дістав від своїх предків у спадщину, себто
первосвященства, я прийшов сьогодні сюди,
8 поперше, бо піклуюся щиро про царські справи, по-друге - бо побиваюся за своїми власними
громадянами; бо із-за безглуздя тих, що їх уже згадав, увесь наш народ зазнав чимало лиха.
9 Ти, отже, царю, в своїй шляхетній людяності, яку маєш супроти всіх, розглянь кожну з цих
справ і зарадь нашій країні та нашому нещасному народові.
10 Бо доки житиме Юда, мир у державі буде неможливий.»
11 Скоро закінчив говорити, інші друзі царя, що були до Юди неприхильні, зараз же
заповзялися дратувати Димитрія.
12 І він негайно вибрав Ніканора, який був над слонами, призначив його правителем Юдеї і
вислав
13 з наказом вбити Юду, вояків його розігнати, а Алкіма настановити первосвящеником
величного храму.
14 Погани ж, які від Юди втекли з Юдеї, приставали натовпами до Ніканора, бо думали, що
лихо та нещастя юдеїв вийдуть їм на користь.
15 Юдеї довідались про наступ Ніканора і про поганський напад, і порохом посипали себе та й
заходилися благати того, що споконвіку встановив свій народ і завжди наглядно піклувався
своїм спадкоємством.

16 На наказ вождя, вони притьмом вирушили звідтіль і зударилися з ними біля села Дессау.
17 Симон, брат Юди, зіткнувся з Ніканором, але що ворог з'явився зненацька, то зазнав невдачі.
18 Одначе й Ніканор, почувши про відвагу вояків Юди, та про їхню мужність у боях за батьківщину, вагався вирішувати справу кров'ю.
19 Тому він вислав Посідонія, Теодота й Маттатію, щоб вони уклали мир.
20 Справу розглядали доволі довго, і коли начальник звідомив про неї військо, та виявилось, що всі були однієї думки, укладено договір.
21 Призначили й день, коли начальники мали зійтися окремо на тім самім місці; отож, з обидвох боків викотили вози та приготували для кожного почесний ослін.
22 Юда розставив на вигідних місцях оружних, готових на всякий несподіваний та підступний напад з боку ворога; але все обійшлося мирно.
23 Ніканор перебував у Єрусалимі й нічого недоречного не вчинив; він навіть розпустив натовп, що купами був зібравсь біля нього.
24 Юду він увесь час тримав коло себе, сердечно прив'язавсь до нього,
25 ба навіть заохотив одружитися, завести родину. І, справді, Юда одружився, був щасливий та й жив собі гарненько.
26 Побачивши Алкім цю взаємну дружбу, взяв із собою відпис укладеного договору, пішов до Димитрія та й мовив: "Ніканор кує зраду, він вибрав Юду, ворога держави, його наступником".
27 Цар тим розгнівався вельми й, розгніваний обмовою цього лукавого мужа, написав Ніканорові, кажучи, що той договір він не схвалює, і наказав привести чимдуж Макавея в'язнем в Антіохію.
28 Одержавши цей наказ, Ніканор збентежився, бо тяжко було йому зламати договір з Юдою, який ні в чому не був винен.
29 А що йти проти царя було неможливо, то він і шукав можливости виконати те нещирим робом.
30 Тим часом Макавей, зауваживши, що Ніканор почав поводитися супроти нього неприязніше й що звичайні його зустрічі з ним похолоднішали, зрозумів, що ця зміна не віщує нічого доброго; тож зібравши при собі чимало прибічників, він тепер уже уникав Ніканора.
31 Та й той помітив, що Юда влучно попередив його в хитрощах, отож подався до величного й святого храму, саме тоді, коли священики приносили звичайні жертви, і повелів видати йому Юду.
32 Коли ж під клятвою сказано, що не знають, де є той, кого він шукає,

33 Ніканор простягнув руку проти храму й так поклявся: "Якщо не видасте мені Юди в'язнем, то я цей Божий храм зрівняю з землею жертовник зруйную і на цьому місці споруджу прекрасний храм Діонисієві."
34 Сказав та й пішов собі геть. А священики, простягнувши руки до неба, заходилися взивати до того, хто завжди був оборонцем нашого народу, кажучи:
35 «Ти Господи всього, ти, що не потребуєш нічого! Ти зволив, щоб храм, у якому ти перебуваєш, був серед нас!
36 Тож і тепер, Святий, Господи всякої святости, збережи навіки чистим від усякої скверни цей недавно очищений дім!»
37 На одного з старших єрусалимських, на ймення Разіс, мужа, який любив співгромадян, вельми поважного й за свою доброту прозваного батьком юдеїв, зроблено донос перед Ніканором;
38 бо вже й перед тим, коли треба було уникати поган, він був обвинувачений у юдействі, він бо за юдейську віру віддав би з запалом тіло й душу.
39 Отож, бажавши наочно показати свою неприхильність до юдеїв, Ніканор вислав понад 500 вояків, щоб його схопити;
40 гадав бо собі, що тим завдасть юдеям важкого вдару, коли зведе його зо світу.
41 І як ті вояки вже мали намір захопити башту та виломити вхідні двері, наказано принести вогню й підпалити двері. Разіс же, оточений з усіх боків, кинувся на власний меч,
42 воліючи відважно померти, аніж потрапити в руки тим злочинцям та видати себе на ганьбу, негідну своєї благородности.
43 Цей Разіс, у боєвому запалі, не поцілив влучно, і тоді, коли зграя вдерлася досередини, він вибіг відважно на мур, звідкіля ж сміливо кинувся вниз на натовп.
44 А що люди швидко розступилися, і простір став вільним, то він і впав усередину на порожнє місце.
45 Ще дихаючи, палаючи обуренням, він підвівся й, хоч увесь стікав кров'ю і мав на собі важкі рани, кинувся бігом крізь натовп, виліз на якийсь стрімкий камінь
46 і, цілком уже без крови, виривав із себе кишки, брав їх обома руками й кидав на натовп; при тому він молився до того, хто має владу над життям та духом, щоб знову повернув йому їх, і (так) помер.